

**Griffie**

Commissie Economie, Mobiliteit en Grote Stedenbeleid

**Datum commissievergadering** : **3 april 2009**

**DIS-stuknummer** : 1516959  
**Behandelend ambtenaar** : W. Boer  
**Directie/bureau** : Economie & Mobiliteit/ Bureau Openbaar Vervoer  
**Nummer commissiestuk** : EMG-0928  
**Datum** : 10 maart 2009  
**Bijlagen** : 1

---

**Onderwerp:**

Monitoring en vervolg Brabants Nachtnet

---

**Voorstel van GS aan PS:**

|   |                                    |                         |
|---|------------------------------------|-------------------------|
| X | Ter bespreking in het kader van uw | vertegenwoordigende rol |
|   |                                    | X kaderstellende rol    |
|   |                                    | controlerende rol       |

---

**Opmerkingen van het Presidium/Griffie:**

Uw commissie wordt verzocht:

- Kennis te nemen van de resultaten van de monitoring van het Nachtnet Brabant per november 2008 (rapport van januari 2009).
- Uit te spreken welke uitgangspunten u wenst te hanteren voor een definitief Brabants Nachtnet, danwel in principe in te stemmen met een verlenging van de proef met een jaar waarbij besluiten over het definitieve vervolg voor zullen liggen in 2010.

De complete derde rapportage van NS aan de provincie ligt ter inzage in de fractiekamers.

Griffier van Provinciale Staten,  
namens deze,

mr. J.W.L.M. Zwepink

Bijlage:

1. Samenvatting van de rapportage van de NS van januari 2008 over het Nachtnet Brabant.

## Notitie ten behoeve van: Commissie Economie, Mobiliteit en Grote Stedenbeleid

### Inleiding

Sinds december 2007 rijdt de NS het Brabants Nachtnet. Drie nachten per week (donderdag-vrijdag, vrijdag-zaterdag en zaterdag-zondag) rijden treinen die Breda, Dordrecht, Eindhoven, 's-Hertogenbosch en Tilburg met elkaar en met Utrecht en Rotterdam verbinden. Het betreft een proef met een looptijd van drie jaar. Om deze proef mogelijk te maken subsidieert de provincie Noord-Brabant het Nachtnet ten bedrage van het voorziene exploitatietekort ad € 1.625.000,- excl BTW/jaar (prijspeil 2007). Van de vier Brabantse steden en Dordrecht ontvangen wij een bijdrage van € 100.000,- per stad per jaar.

Op 24 oktober 2008 besprak u de monitoring van het Brabants Nachtnet per mei 2008. Ook heeft u zich toen gebogen over het proces van de besluitvorming over een mogelijk vervolg van de proef. Afsproken werd dat u in minimaal twee rondes zou spreken over dat vervolg: eerst oriënterend - over de te hanteren uitgangspunten - en uiteindelijk over het met de NS te bereiken akkoord.

Voorliggende notitie betreft enerzijds de resultaten van de monitoring van het Brabants Nachtnet per november 2008 en anderzijds voorstellen voor uw oriëntatie over de te hanteren uitgangspunten.

### Monitoring per november 2008

Bijgaand (bijlage 1) treft u een samenvatting van de derde rapportage van de NS aan de provincie aan. De gehele rapportage ligt voor u ter inzage in de fractiekamers. De afspraken die wij destijds met de NS over de monitoring maakten, maken (als bijlage 1) deel uit van die rapportage.

In uw overleg van 24 oktober 2008 gaf u aan behoefte te hebben aan betere en meer gestructureerde informatie van de Brabantstad-steden over het wel en wee van het Brabants Nachtnet. Die informatie is gevraagd maar nu nog niet voorhanden. Gezien de vereiste spoed voor de besluitvorming over het vervolg van de proef, wilden wij dit dossier daar niet op laten wachten. Wij hebben het voornemen om u de informatie van de steden tijdig vóór uw overleg van 3 april na te zenden.

In de vorige rapportage hebben wij u uitgebreid geïnformeerd over allerlei aspecten aan het Brabants Nachtnet. Diezelfde aspecten worden in de rapportage van de NS ook nu weer behandeld. Interessant zijn vanzelfsprekend de verschillen ten opzichte van de vorige metingen, vooral die van mei 2008. Die verschillen zijn zowel positief als negatief. De meest in het oog springende zijn:

- Positief: De klantoordelen over het Nachtnet waren al goed, deze blijken nog verder te zijn verbeterd.
- Negatief: het aantal reizigers in het Brabants Nachtnet is ten opzichte van de meting in mei 2008 gedaald.

Met de NS hebben wij geanalyseerd wat de oorzaak kan zijn van de daling van het aantal reizigers. Daarbij moet bedacht worden dat metingen slechts momentopnamen zijn en dat daar maar beperkt conclusies uit kunnen worden getrokken. Naast deze officiële tellingen beschikt de NS echter over cijfers afkomstig van het personeel dat in alle nachttreinen en de stations de reizigers globaal telt. Op grond van die laatste cijfers zijn geen absolute conclusies te trekken maar wel zijn daar trends uit af te leiden. Indien de officiële cijfers worden gecombineerd met de van het personeel verkregen gegevens, is te concluderen dat de metingen in mei en in november toevallig in positieve respectievelijk negatieve zin afwijken van het gemiddelde.

Uiteindelijk levert de analyse het algemene beeld op dat het aantal reizigers stijgt maar minder snel dan op grond van de meting in mei kon worden geconcludeerd. In andere woorden: het gaat goed met het Brabants Nachtnet maar iets minder goed dan we eerst dachten.

Toekomstige metingen zullen uitwijzen hoe het aantal reizigers zich ontwikkelt en bijvoorbeeld in welke mate er sprake is van seizoensinvloeden.

## Marketing

In uw overleg van 24 oktober 2008 vroeg u speciaal aandacht voor de marketing van het Brabants Nachtnet. Zoals wij u al gemeld hadden, werken wij op dit punt nauw samen met de NS. Samen hebben wij de website [www.brabantsnachten.nl](http://www.brabantsnachten.nl) opgezet. Deze is sinds eind 2008 beschikbaar. Een website is volgens de betrokken communicatiedeskundigen een uitstekend middel om de beoogde doelgroepen te benaderen. De site is/wordt in het voorjaar 2009 verder gevuld met informatie. Om mensen op de website attent te maken zijn diverse trajecten ingezet. Dat zijn het maken van korte filmpjes van (beoogde) gebruikers van het Nachtnet - welke filmpjes snel na de opname op de site te zien zijn - en acties met bijvoorbeeld posters en bierviltjes. Met deze aanpak proberen wij veel effect te bereiken tegen relatief geringe kosten.

## Vervolg van de proef

Over een eventueel vervolg van de proef met het Brabants Nachtnet moeten betrokken partijen tijdig besluiten. Voor treinen die vanaf december 2010 rijden, moet de NS al in april 2010 bij ProRail railcapaciteit aanvragen. Vóór die tijd moeten we het dus met de NS eens worden. Ook eventuele afspraken met bijvoorbeeld de steden over hun bijdragen moeten vóór die tijd gemaakt worden. Dat is de reden dat wij dit dossier niet wilden laten wachten op bovengenoemde informatie van de steden en u voorstellen om nu al te spreken over de te hanteren uitgangspunten.

Zoals gemeld betreft het Brabants Nachtnet een proef. Die proef is wat ons betreft bedoeld om aan te tonen of in onze provincie behoefte bestaat aan nachttreinen en concreet of en zo ja in welke mate die treinen kostendekkend te rijden zijn. Vanzelfsprekend is de NS, als exploitant van de nachttreinen, de partij die daar een belangrijke stem in heeft.

De NS kan nu nog geen bindende offerte uitbrengen. Wel zijn er enkele indicaties uit de huidige ontwikkelingen te distilleren:

- Op basis van de resultaten van de nu lopende proef - en als de huidige ontwikkeling doorzet - lijkt het mogelijk twee van de drie nachten (vrijdag-zaterdag en zaterdag-zondag) kostendekkend te rijden.
- Voor het nachtnet in zijn huidige vorm (inclusief de nacht donderdag-vrijdag) is vanaf december 2010, door de lagere opbrengsten in de nacht donderdag-vrijdag, nog steeds een regionale bijdrage nodig. Deze zal naar verwachting meer bedragen dan 1/3 van de huidige kosten.

Voor het geval u niet besluit tot verlenging van de proef (zie hierna) leggen wij de volgende cruciale vragen aan u voor:

- **Vindt u een Brabants Nachtnet dat - zonder regionale bijdrage - twee nachten per week (vrijdag-zaterdag en zaterdag-zondag) zou rijden, voldoende? Of**
- **vindt u dat de provincie structureel bij moet dragen aan een omvangrijker voorziening?**
- **Indien dat laatste het geval is, tot welk bedrag zou de provincie het Brabants Nachtnet moeten subsidiëren? En**
- **vindt u dat ook de steden daaraan weer bij moeten dragen en zo ja tot welk bedrag?**

Wij merken daarbij op dat een nieuwe overeenkomst met de NS de periode tot maximaal 2015 zou beslaan, het moment waarop de concessie van de NS voor het hoofdrailnet afloopt.

Bij de beantwoording van genoemde vragen zijn ons inziens in ieder geval de volgende overwegingen te betrekken:

- Hoewel de aantallen reizigers in de nachttreinen, in vergelijking met die in de reguliere treinen, klein zijn, voorziet het Brabants Nachtnet aantoonbaar in een behoefte.
- Het nachtnet draagt bij aan de kwaliteit van het voorzieningsniveau in Noord-Brabant, zeker in vergelijking met dat in de Randstad.
- De voorziening draagt in beperkte mate bij aan belangrijke beleidsdoelen die wij ons stellen. Aan bijvoorbeeld de bereikbaarheid van de economische toplocaties (de belangrijkste doelstelling uit de netwerkanalyse BrabantStad) leveren de nachttreinen

geen of hooguit een beperkte bijdrage. Deze bereikbaarheid is gedurende de nacht minder van belang en levert over het algemeen geen problemen op. Ook de bijdrage van het nachtnet aan de in het PvvP geformuleerde Hoofddoelen is gering. Die ligt vooral bij de sociaal-culturele pijler van het beleid en meer concreet op het terrein van de sociale bereikbaarheid en keuzemogelijkheden (Hoofddoel 6) en verbetering van de veiligheid (verkeersveiligheid) (Hoofddoel 8).

Ingeval u besluit tot een nachtnet met structurele provinciale bijdrage, zullen wij volgens planning in oktober 2009 uw advies vragen over het met de NS - en eventueel met de steden - bereikte conceptakkoord. Daarbij zullen wij streven naar optimalisering van de dienstregeling, inclusief de aanhaking van bijvoorbeeld Helmond.

Indien u besluit tot beëindiging van de provinciale bijdrage is het aan de NS om te bepalen welke nachttreinen vanaf december 2010 zullen rijden. In dat geval zullen wij de betrokken steden over uw besluit informeren. Vanzelfsprekend zullen wij met de NS nauw contact houden over het vervolg van het nachtnet in Noord-Brabant en u daarover informeren.

Bij beëindiging van de provinciale bijdrage eindigt in principe ook de invloed van de provincie op de nachttreinen. Dat impliceert dat de NS in de toekomst, bijvoorbeeld ingeval van tegenvallende bedrijfsresultaten, zelfstandig kan besluiten om met het Nachtnet te stoppen.

Hierbij is het volgende op te merken.

Destijds hebben wij, in overleg met uw commissie, besloten om de proef een looptijd te geven van drie jaar. Consequentie daarvan is dat wij halverwege de proef al moeten besluiten over een vervolg. Daarbij zijn de volgende opmerkingen te plaatsen:

- De NS en wij kunnen nu beschikken over de gegevens van de monitoring van de nachttreinen over een periode van slechts 1,5 jaar. Op die gegevens moet de NS hun offerte en wij onze besluitvorming over medefinanciering baseren.
- Complicerende factor is de huidige recessie waar ook de NS de gevolgen van zal ondervinden. In welke mate dat het geval is, is nog niet te voorspellen. Het maakt de onderneming in ieder geval voorzichtig bij het maken van langjarige afspraken. Dat zal naar verwachting zijn effect hebben op hun offerte waar zij logischerwijs dat risico zullen incalculeren.
- Als gevolg van een motie van PS van 7 november 2008 (motie M 16), werken we aan busvervoer, aansluitend aan de nachttreinen. Volgens planning ligt een voorstel daartoe in het overleg van uw commissie op 15 mei 2009. De bedoeling is dat dat openbaar vervoer gaat zorgen voor meer mensen in de nachttreinen. Het effect daarvan kunnen we nu niet meenemen.

#### **Te overwegen is daarom om de proef met een jaar te verlengen.**

Ingeval uw commissie instemt met een verlenging van de proef tot december 2011, zullen wij met de NS onderhandelen over verlaging van de regionale bijdrage. Daarbij gaan we uit van dezelfde procentuele verdeling over de betrokken partijen. Dit zullen wij aan de steden voorleggen. De (aangepaste) bijdrage van de 5 steden geldt als voorwaarde voor het verlengen van de proef.

Verder zullen wij met de NS bespreken hoe we het Brabants Nachtnet voor de verlengingsperiode kunnen optimaliseren (bijvoorbeeld treinen met weinig reizigers schrappen, rendabele treinen toevoegen en zomogelijk aanhaking van Helmond).

Zo spoedig mogelijk - naar verwachting uiterlijk eind dit jaar - zullen wij u informeren over de met de NS gemaakte conceptafspraken en over de bereidheid van de steden om hun bijdrage met twee jaar te verlengen. Begin 2010 zullen wij dan aan uw commissie voorstellen doen voor het definitieve vervolg van het Brabants Nachtnet vanaf december 2011.

### Voorstel

Wij stellen uw commissie voor:

- kennis te nemen van de resultaten van de monitoring van het Nachtnet Brabant per november 2008 (rapport van januari 2009);
- en:
  - o of uit te spreken welke uitgangspunten u wenst te hanteren voor een definitief Brabants Nachtnet; concreet:
    - of u van mening bent dat een Brabants Nachtnet dat - zonder regionale bijdrage - twee nachten per week (vrijdag-zaterdag en zaterdag-zondag) zou rijden, voldoende is. Dan wel
    - of u vindt dat de provincie structureel bij moet dragen aan een omvangrijker voorziening en, indien dat laatste het geval is, tot welk bedrag de provincie het Brabants Nachtnet zou moeten subsidiëren. En
    - of u vindt dat ook de steden daaraan weer bij moeten dragen en zo ja tot welk bedrag.
  - o danwel in principe in te stemmen met een verlenging van de proef met een jaar waarbij besluiten over het definitieve vervolg voor zullen liggen in 2010.

's-Hertogenbosch, 10 maart 2009,

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant